

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی البرز
معاونت درمان
مدیریت امور بیماریها و مراکز تشخیصی درمانی

رتینوپاتی نوزادان نارس

بیماریزایی

عروق رگهای شبکیه در هفته چهارم حاملگی کامل میشوند و در نوزادان نارس که قبل از آن متولد میشوند بخاطر کامل نبودن عروق شبکیه خونریزی عروق جدید نابجا ایجاد میشود که در صورت عدم درمان موجب نابینایی میشود. این حالت البته در تمام نوزادان نارس ایجاد نمیشود و هرچه سن حاملگی کمتر و وزن تولد نوزاد هم کمتر باشد ریسک خطر ROP بیشتر میشود. این بیماری به پنج مرحله تقسیم میشود. در مرحله یک و دو بیمار تحت نظر است. در مرحله سوم بیمار باید درمان شود. در مرحله چهارم درمان جراحی مشکلتر میشود. در مرحله پنجم عملاً نمیتوان برای نوزاد کاری انجام داد. عوامل خطر این بیماری سن حاملگی کم و وزن کم هنگام تولد و سیر بی ثبات نوزاد در بدو تولد است.

رتینوپاتی نارس (ROP) در نوزادان نارس در صورت درمان نشدن میتواند باعث نابینایی غیرقابل برگشت و مادام العمر شود. در گذشته تصور میشد که این بیماری ناشی از تجویز مقادیر زیاد اکسیژن در نوزادان نارس میباشد اما امروزه متوجه شدیم که علت بیماری کامل نبودن عروق در رگهای شبکیه و نوسانات در فشار اکسیژن است. امروزه بخاطر بهتر شدن مراقبتهای بخش ویژه نوزادان (NICU) و افزایش زنده ماندن (بقا) این دسته از نوزادان و از طرفی بیشتر شدن زایمانهای زودرس میزان این بیماری افزایش یافته است. با توجه به اینکه برای درمان این بیماری زمان محدودی داریم ارجاع و تشخیص به موقع این بیماری می تواند باعث دید و زندگی طبیعی یک نوزاد و در صورت عدم درمان به موقع باعث نابینایی گردد.

درمان

درمان این بیماری در صورت تشخیص بموقع در مرحله سه بیماری شامل لیزر درمانی و تزریقات و در مرحله چهارم عمل جراحی شبکیه است. تمام نوزادانی که سن حاملگی ۳۴ هفته یا کمتر و با وزن تولد ۲۰۰۰ گرم یا کمتر دارند و یا در بدو تولد سیر بالینی بی ثباتی داشته اند مثلا احیای قلبی تنفسی شده اند باید حدود ۴ هفته پس از تولد مورد معاینه چشم پزشکی شامل معاینه شبکیه با مردمک دیلاته شده قرار گیرند. در این معاینه چشم پزشک تصمیم میگیرد که نوزاد درمان شود یا مجدد جهت معاینه مراجعه نماید و یا اینکه نیازی به معاینه مجدد نداشته باشد.

در بعضی موارد مثل نوزاد مادرانی که دیابت بارداری کنترل نشده دارند یا طی بارداری به کرونا مبتلا شده اند و یا بیماری تیروئید داشته اند باید معاینه نوزاد حتی در صورتیکه سن بیشتر از ۳۴ هفته یا وزن بیشتر از ۲ کیلوگرم داشته باشند با نظر متخصص نوزادان انجام شود.

بصورت خلاصه تمام نوزادانی که یکی از حالت‌های زیر را دارند باید حدود یک ماه پس از تولد مورد معاینه چشم پزشکی قرار گیرند:

۱- سن حاملگی ۳۴ هفته یا کمتر

۲- وزن تولد ۲۰۰۰ گرم یا کمتر

۳- سیر بالینی بی ثبات در بدو تولد

۴- نوزاد مادران با دیابت کنترل نشده،

کرونايي يا مشکلات تیروئید با نظر متخصص

اطفال

سخن پایانی

دقت داشته باشید مدت زمان پیگیری در نوزادان مختلف فرق دارد. گاهی ممکن است ماهها پیگیری لازم باشد تا مشخص شود کودک نیاز به درمان دارد یا نه. به همین دلیل به والدین محترم صبر و بردباری در پیگیری معاینات چشمی را توصیه میکنیم. همه کودکانی که نارس به دنیا آمده اند به این بیماری مبتلا نمیشوند. اما تا کامل شدن عروق شبکیه و از بین رفتن خطر بیماری باید بطور کامل تحت نظر و پیگیری باشند.

منابع: کتاب رتینوپاتی نوزادان نارس

تهیه و تنظیم: کارگروه ایمنی معاونت درمان

تاریخ تهیه: شهریور ۱۴۰۰